

Lausunto

20.05.2026

Asia: VN/16881/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Edustan

Klikkaa ja lisää otsikko valintakysymykselle

psykoterapiakoulutusta järjestävä yliopisto

Miten esitys vastaa hallitusohjelman tavoitteisiin

1) Tukeeko esitys tavoitteita vahvistaa psykoterapiapalveluiden saavutettavuutta uudistamalla psykoterapeuttikoulutusta kaksiportaiseksi ja säätämällä ensimmäisen portaan koulutus maksuttomaksi.

Ei, miksi? [Tampereen yliopiston näkemyksen mukaan esitys ei tue tavoitteita. Esityksen tavoitteet sinänsä ovat kannatettavia. On perusteltua vahvistaa mielenterveyspalvelujen perustasoa ja lisätä psykososiaalisten menetelmien osaamista, mutta esitetty malli ei käytännössä uudista psykoterapeuttikoulutusta aidosti kaksiportaiseksi eikä sellaisenaan paranna psykoterapiapalveluiden saavutettavuutta. Esitys luo pikemminkin psykoterapeuttikoulutuksesta erillisen uuden koulutuksen, jonka suhde varsinaiseen psykoterapeuttikoulutukseen, palvelujärjestelmään ja koulutusjärjestelmään jää epäselväksi. Esityksestä ei käy ilmi, mitä ensimmäisen portaan koulutus käytännössä pätevöittää tekemään, mikä on koulutuksen kliinisen osaamisen tavoitetaso sekä miten osaaminen, koulutuksen laatu ja potilasturvallisuus varmistetaan. Jotta hallitusohjelman tavoite toteutuisi, ensimmäisen portaan koulutus tulee kytkeä rakenteellisesti ja sisällöllisesti selkeästi psykoterapeuttikoulutukseen. Psykoterapeuttikoulutuksen nykyinen yliopistopohjainen rakenne on lisännyt koulutuksen yhdenmukaisuutta, tutkimusperustaisuutta ja potilasturvallisuutta. Nyt esitetty järjestelmä uhkaa hämärtää psykoterapiakoulutuksen rakennetta luomalla epäselvän väliportaan ilman riittävästi määriteltyä osaamista, vastuuta ja laadunvalvontaa. Esitys pyrkii ratkaisemaan samanaikaisesti liian monia keskenään osittain ristiriitaisia tavoitteita, kuten psykoterapiakoulutuksen uudistamista, terapiatakuun toteuttamista, lyhytinterventioiden lisäämistä, henkilöstöpulaa, kustannusten hillintää ja koulutuksen maksuttomuutta.]

2) Tukeeko esitys mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamista kehittämällä perustason mielenterveyspalveluja ja porrasteista hoitomallia?

3) Tukeeko esitys lasten ja nuorten terapiatakuuta?

Esityksen mukaan kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen ensimmäisen taso sisältäisi yhtenäiset edellytykset tuottavan teoreettisen koulutuksen (30 op) lisäksi menetelmällisten opintojen kokonaisuuden (15 op), joka voisi sisältää koulutusta lyhytinterventioihin tai eri psykoterapiasuuntauksille ja -muodoille yhteisiin terapeuttisiin taitoihin

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen tavoitetta?

Ei, miksi? [Tampereen yliopiston näkemyksen mukaan tavoitteet ovat osin epärealistiset ja ristiriitaiset. Esitetty ensimmäisen tason koulutus toteuttaa kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen tavoitetta vain osittain. Tavoitteet voivat toteutua vain, jos ensimmäinen taso muodostaa selkeän, sisällöllisesti yhteensopivan ja rakenteellisesti tunnustetun jatkumon varsinaiseen psykoterapeuttikoulutukseen. Nyt ehdotettu malli ei tätä vielä varmista, vaan jättää ensimmäisen tason koulutuksen pitkälti psykoterapeuttikoulutuksesta erilliseksi kokonaisuudeksi, jonka hyväksi luettavuus, asema ja merkitys jäävät epäselviksi. Käytännössä eri ammattiryhmille tarvittaisiin osittain erilliset ja räätälöidyt koulutuskokonaisuudet. Ensimmäisen tason koulutuksen pedagogisen kokonaisvastuu, opetussuunnitelmatyö ja sisällöllinen päätösvalta on yliopiston autonomian mukaisesti yliopistoilla. Hyvinvointialueiden roolin tulee olla sopimukseen perustuvana koulutus- ja oppimisympäristönä, jossa mahdollistetaan ohjattu asiakas- ja potilastyö sekä menetelmäopetuksen käytännön toteutus tiiviissä yhteistyössä yliopistojen kanssa. Tällainen työnjako tukisi koulutuksen laatua, tutkimusnäyttöön perustuvuutta, opiskelijoiden yhdenvertaisuutta ja palvelujen valtakunnallista saavutettavuutta.]

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus palvelujärjestelmän tarpeiden mukaista koulutusta?

Palvelujärjestelmien tarvitsemien lyhytinterventioiden vuosittaiseksi koulutustarpeeksi on arvioitu noin 2 000 - 4 000 koulutettavaa vuodessa. Millaisessa yliopistojen ja hyvinvointialueiden työnjaossa ja yhteistyössä lyhytinterventioiden koulutus tulisi toteuttaa, jotta se toteutuisi määrällisesti ja laadullisesti riittävänä? Mahdollistaako esitys tarkoituksenmukaisen työnjaon ja yhteistyön?

Rahoituksesta

Toteuttaako esitetty rahoitusmalli esityksen mukaisen koulutuskokonaisuuden toteuttamista?

Ei, miksi? [Tampereen yliopiston näkemyksen mukaan esitetty rahoitusmalli ei riittävällä tavalla tue koulutuskokonaisuuden kestävää toteuttamista. Rahoituksen tulee kohdistua suoraan koulutusta järjestäville yliopistoille, koska ne vastaavat koulutuksen suunnittelusta, järjestämisestä, laadusta ja todistuksista sekä kantavat pääosan kustannuksista. Lisäksi rahoituksen tulee olla ennakoitavaa ja pitkäjänteistä eikä perustua vuosittaiseen hakumenettelyyn, koska yliopistojen opetussuunnitelmat laaditaan monivuotisin kokonaisuuksina. Nykyisessä muodossaan rahoitusmalli jättää liikaa

epävarmuutta sekä koulutuksen järjestämisen että yhteistyörakenteiden kannalta. Keskeinen ongelma on, että erilliseen vuosittaiseen neuvotteluun perustuva rahoitusmalli lisää epävarmuutta pitkäjänteisen koulutuksen toteuttamisesta. Psykososiaalisten menetelmien osaamisen kehittäminen palvelujärjestelmässä edellyttää pitkäkestoista ja vakaata kehittämistä.]

Muuta huomioita esitettyyn rahoituksen myöntämiseen ja maksamiseen liittyen?

Tampereen yliopisto pitää selkeimpänä mallia, jossa rahoitus osoitetaan yhdeltä hallinnonalalta suoraan koulutusta järjestäville korkeakouluille ja jossa rahoituksen käyttöä ohjataan yhdenmukaisesti. Lisäksi on tärkeää määritellä selkeästi, miten yliopistot korvaavat hyvinvointialueille koulutukseen liittyvän ohjatun asiakas- ja potilastyön sekä työnohjauksen kustannukset. Rahoituksen jakoperusteiden tulee olla läpinäkyviä, valtakunnallisesti yhdenmukaisia ja riittäviä kattamaan koulutuksen todelliset kustannukset. Ilman pysyvää ja ennakoitavaa rahoitusratkaisua vaarana on, että yliopistoille syntyy uusia velvoitteita ilman tosiasiallisia edellytyksiä toteuttaa koulutusta laadukkaasti.

Psykologian ja psykiatrian oppialojen osalta toteutusmalli olisi selkeä. Tampereen yliopisto voi tuottaa ensimmäisen tason koulutuksen osana psykologian koulutusta ja psykiatriaan erikoistuvien lääkäreiden koulutusta. Vastaavaa koulutusta voidaan tarjota sosiaalityön opiskelijoille, muiden alojen lääkäriopiskelijoille sekä ammattikorkeakoulun opiskelijoille. Tällainen toteutus tukisi osaamisen vahvistumista palvelujärjestelmässä, mutta se edellyttää, että rahoitus kohdennetaan opetuksesta vastaaville yliopistoille selkeästi, riittävästi ja ennakoitavasti, vuosittain erikseen anottava rahoitus heikentää mahdollisuuksia sitoutua pysyvää koulutukseen.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilön erikoispätevyys

Huomioita ehdotettuun erikoispätevyyteen ja sen rekisteröimiseen liittyen?

Ehdotetun erikoispätevyyden asema suhteessa tutkintokoulutukseen, psykoterapeuttikoulutukseen ja palvelujärjestelmään tulee määritellä nykyistä selkeämmin. Erikoispätevyyden tulee muodostaa johdonmukainen osa koulutuksellista jatkumoa eikä jäädä psykoterapeuttikoulutuksesta tai muista ammattipätevyyksistä irralliseksi uudeksi kategoriaksi. Lisäksi opiskelijoiden asemaan, oikeusturvaan ja koulutuksen säädöspohjaan liittyy epäselvyyksiä, jotka on ratkaistava ennen uudistuksen toimeenpanoa. Jos erikoispätevyys halutaan aidosti liittää osaksi kaksiportaista psykoterapiakoulutusta, sen tulee olla rakenteellisesti ja sisällöllisesti yhteensopiva toisen vaiheen psykoterapeuttikoulutuksen kanssa. Yliopistot päättävät autonomiansa puitteissa koulutuksen sisällöstä sekä hyväksi lukemisesta. Myös rekisteröinnin tarkoitus, oikeusvaikutukset ja suhde ammattipätevyyksiin tulee kuvata selkeästi.

Muuta huomioitavaa esitykseen liittyen?

Huomiot

-

Häikiö Liisa
Tampereen yliopisto / Tampereen korkeakoulusäätiö sr